

Spädbarn dog av bakterier trots behandling med meropenem

Otto Cars: Vi behöver helt nya läkemedel för att bekämpa smitta

De tre spädbarnen som drabbades av resistenta bakterier på Centrallasarettet i Västerås behandlades alla med bredspektrumpreparatet meropenem, men det gav aldrig någon effekt. Mycket allvarligt, anser Otto Cars i det nationella nätverket Strama, som arbetar mot antibiotikaresistens.

Tre för tidigt födda barn smittades av den multiresistenta tarmbakterien *Klebsiella pneumoniae* på neonatalavdelning 69 på Centrallasarettet i Västerås. Barnen var kraftigt underburna, två av dem var födda i vecka 30 och det tredje i vecka 27, men hade även andra allvarliga komplikationer när de dog under andra veckan i augusti.

Trots att antibiotikabehandling med meropenem (Meronem) sattes in tillsammans med intensivvård med respirator och kuvös på Akademiska sjukhuset i Uppsala, gick barnens liv inte att rädda.

– Det är djupt tragiskt. Den resistenta bakterien har haft betydelse i alla fall. På två av barnen bidrog de bakomliggande sjukdomarna till att de dog, men på det tredje var bakterien helt avgörande, säger Mårten Hallberg, klinikkchef för barn- och ungdomskliniken på Centrallasarettet i Västerås.

Ytterligare fyra barn bär på smittan, men de anses vara under kontroll eftersom de inte utvecklat några symtom.

Barnen har flyttats till en speciell avdelning för att förhindra smittspridning. Avdelning 69 i Västerås har också varit stängd för desinficering fram till i går eftermiddag, 1 september, då den öppnades igen. Säkerhetsåtgärder har vidtagits även på Akademiska sjukhuset.

– Det finns ingen smitta kvar, vi har tagit flera prov, säger Mårten Hallberg.

Men Centrallasarettet i Västerås har haft många utbrott av andra multiresistenta tarmbakterier. Under 2008 konstaterades så många som 111 fall av vankomycinresistenta enterokocker, VRE, som kan ge mycket svårbehandlade infektioner. I samband med utbrotten kom krav på åtgärdsplan på sjukhuset för att få bukt med bland annat bristande handhygien.

– Åtgärdsplanen är i bruk sedan november förra året. Vi jobbar med den och har åtgärdat många punkter, andra återstår, säger Daniel Heimer, hygienöverläkare på Centrallasarettet.

Enligt honom är vårdpersonalen bättre på att använda handsprit, städrutiner har blivit bättre och tydlig information till föräldrar om handhygien har tagits fram. Han är medveten om att fysiska förutsättningar som större avstånd mellan kuvöser och fler enkelrum är lika viktiga för att stoppa smitta.

Otto Cars

Detta är dock svårare att lösa i ett sjukhus med ålderdomliga lokaler.

– Det är viktigt med bättre patientutrymmen och enkelrum, även för barn. Vi har diskuterat detta. Mycket av denna kunskap

om att hindra smittspridning har kommit på senare år. På vuxensidan bygger vi nya medicinavdelningar där man tar hänsyn till detta, säger Heimer.

Otto Cars, professor i infektionssjukdomar och ordförande i Strama, är djupt oroad över det ökande antalet händelser med resistenta bakterier i landet hos för tidigt födda. Förra hösten smittades till exempel 15 nyfödda på Karolinska universitetssjukhuset i Solna av samma typ av bakterie som i Västerås. Tre av barnen dog. Fall har även dykt upp i Linköping och Malmö. Gemensamt är att »rätt« antibiotikum har satts in utan att det gett resultat.

– **Om inte ens meropenem** hjälper på *Klebsiella* är vi riktigt illa ute. Vi har upptäckt det för sent, men vi kanske redan befinner oss i postantibiotikaeran. Vi behöver helt nya läkemedel för att bekämpa smitta, säger Otto Cars.

Centrallasarettet i Västerås kommer att göra en lex Maria-anmälan av de tre fallen för att se om något fel beaktats.

Agneta Borgström

Fakulteter protesterar mot resursfördelning

Landets medicinska fakulteter protesterar samfällt mot att forskning vid universitetssjukhusen inte räknas med när forskningsmedlen ska fördelas efter kvalitet.

– Det blir en helt missvisande bild, säger Olle Larkö, dekanus vid Sahlgrenska akademien.

Nästa år kommer för första gången en del av fakultetsmedlen att fördelas utifrån hur forskningen vid respektive lärosäte publiceras och citeras. I enlighet med regeringens instruktioner har Vetenskapsrådet utelämnat publikationer från universitetssjukhusen när man tagit fram underlaget för de medicinska fakulteterna.

Bo Ahrén, dekanus för medicinska fakulteten vid Lunds universitet, är en av sju dekaner och rektorer från landets sex lärosäten med medicinska fakulteter som i en skrivelse till Utbildningsdepartementet protesterar mot förfarandet.

– Universitet och universitetssjukhus har en mycket nära relation, och forskningen vid sjukhusen sker alltid i samarbete med universiteten.

Mycket av forskningen vid universitetssjukhusen finansieras dessutom genom universitetet via ALF-medel.

– Om vi tilldelar ALF-medel till en överläkare vid ett universitetssjukhus är det inte säkert att han tänker på att ange universitetet när han publicerar.

Olle Larkö, dekanus för Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet, hoppas att det handlar om ett missförstånd.

– Om man gör som regeringen har tänkt sig tappar man stora delar av den kliniska forskningen, just den forskning som man ansett vara i kris och vill stärka, säger Olle Larkö, som uppskattar att det för Sahlgrenska del handlar om 25 procent av forskningen som inte räknas med.

I Lund uppmanas nu forskarna att alltid använda universitetets namn vid publicering.

Michael Lövrup

Koll på händelser ska förhindra självmord

Regeringen ger i uppdrag till en utredare att studera möjligheter att förbättra det preventiva arbetet kring självmord med hjälp av »händelseanalyser«. Tanken är att hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska kunna ut-

veckla och förbättra händelseanalyser av inträffade självmord.

Utredaren ska vidare ge förslag på hur de nya kunskaperna kring händelseanalyser kan föras över till regional eller lokal

nivå, i praktisk användning i det självmordspreventiva arbetet. Utredaren ska särskilt beakta lagstiftning som behandlar integritetsaspekter.

Utredningen ska vara klar senast den 30 juni 2010.

Svensk kostdebatt kritiseras i Lancet

Allmänläkare Annika Dahlqvist, så kallad LCHF-kost (låga kolhydrater, höga fetter) och Sverige uppmärksammas i en kommentar i det senaste numret av den medicinska tidskriften Lancet (5 september).

Det är två näringsforskare från Nya Zeeland, Jim Mann och Edwin R Nye vid universitetet i Otago, som kritiserar svenska myndigheter för att inte ha agerat mot den populära dieten, lanserad av Annika Dahlqvist, »fett dok-torn« kallad.

Dahlqvist anmäldes 2005 av två sjukgymnaster till Socialstyrelsen för att hon rekommenderar överviktiga typ-2 diabetiker LCHF-kost. Socialstyrelsen friade 2008 men tog inte ställning i själva kostfrågan (se LT 4/2008, sidan 191).

Jim Mann och Edwin R Nye uttrycker oro för att det svenska exemplet visar att starka förespråkare i kombination med en missledd press kan inverka menligt på folkhälsan.

»Det är konstigt att denna debatt uppstått i ett land som

bidragit till att gå i bräsch för hjärtrehabilitering och preventiv kardiologi, och som är ett av få [länder] som rapporterar en nedgång i talen för barnfetma«, skriver forskarna och efterlyser internationellt godtagna evidensbaserade riktlinjer för kosthållningen.

De båda nyzeeländska forskarna kritiserar vidare Socialstyrelsens generaldirektör, Lars-Erik Holm, för att han som ny tillträd på sitt ämbete tillsatte ett nytt kostråd för diabetiker. Två tidigare experter fick utgå på grund av deras nära koppling till livsmedelsindustrin (se LT 12/2008, sidan 881). »Missriktad entusiasm och bevakning synes ha vunnit över expertkunskap«, skriver författarna, av vilka Jim Mann själv i anslutning till den aktuella Lancetartikeln uppger uppdrag för livsmedelsindustri.

De aktuella kostråden, »Mat vid diabetes«, bereds nu vid SBU, Statens beredning för medicinsk utvärdering, och väntas komma våren 2010.

Marie Närlid

Svårt få in namn på skolläkare

Elever i kommunala skolor har dubbelt så ofta tillgång till psykolog och kurator som friskolorna, visar en enkätundersökning av skolhälsovården i Stockholms län och Gotlands kommun.

I undersökningen ser vi att eleverna har tillgång till psykolog och kurator i dubbelt så hög utsträckning i de kommunala skolorna som i friskolorna, säger Socialstyrelsens Ann-Christine Jönsson.

De flesta skolor har skolhälsovård med en verksamhetschef, skolsköterska och skolläkare, visar studien som

presenterades i torsdags förra veckan.

Av de 730 tillfrågade verksamheterna har 687 verksamheter deltagit i enkäten. Men 31 skolor har inte kunnat uppge namn på verksamhetschef. 60 skolor uppger inte namn på skolläkare.

– Det är anmärkningsvärt. Vi kommer i år och under nästa år att följa upp skolhälsovården vid ett antal skolor, där de uppgifterna saknades. Vi vill vara säkra på att man följer de lagar som gäller, säger Ann-Christine Jönsson.

Marie Närlid